

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner ändras. Syftet med ändringarna är att förstärka arbetslöshetsförsäkringsfondens hållbara ekonomi, förbättra konjunkturbuffertens funktionalitet och trygga arbetslöshetsförsäkringspremiernas stabilitet och en skälig nivå på premierna.

I propositionen föreslås att grunderna för fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremierna ändras så att det i lagen föreskrivs om de gränser inom vilka arbetslöshetsförsäkringspremiens belopp får fastställas genom förordning av statsrådet. I propositionen föreslås även att om löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivares genomsnittliga premie sammantagna understiger 1,50 procent eller överstiger 3,30 procent, ska premieprocentsatsen fastställas genom lag.

Enligt förslaget ska maximibeloppet för arbetslöshetsförsäkringsfondens konjunkturbuffert höjas från ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 3,6 procentenheter till ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 5,0 procentenheter. Det föreslås att bestämmelserna om användningen av konjunkturbufferten ändras så att buffertens maximibelopp inte utgör ett hinder för att ta lån i en situation där buffertens maximibelopp överskrider till följd av att den ekonomiska situationen plötsligt försvagas efter att arbetslöshetsförsäkringspremierna fastställts.

Det föreslås dessutom att regleringen av minimibeloppet för löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie förenklas genom att föreskriva att premien är 0,10 procent.

Lagen avses träda i kraft i november 2010.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa

Enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998), nedan finansieringslagen, svarar staten, arbetsgivarna och löntagarna med obligatoriska arbetslöshetsförsäkringspremier samt arbetslöshetskassorna med medlemsavgifter för finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa. Löntagarnas och arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringspremier redovisas till arbetslöshetsförsäkringsfonden, som svarar för de andelar och förmåner som finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremierna. I fråga om de inkomstrelaterade förmåner som betalas av arbetslöshetskassorna – arbetslöshetsdagpenning och utgifter för altemneringsersättning – finansierar staten den andel som motsvarar grunddagpenningen. Staten deltar inte i finansieringen av förmåner som betalats för permitteringsstid, på grund av väderhinder eller för tilläggsdagar. Arbetslöshetskassans andel av varje inkomstrelaterad dagpenning är 5,5 procent. Arbetslöshetsförsäkringsfonden svarar för finansieringen av det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa till den del staten och de enskilda arbetslöshetskassorna inte svarar för detta. Arbetslöshetsförsäkringsfonden finansierar både den förhöjda förtjänst delen och omställningsskyddets förtjänst del i sin helhet. Arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till arbetslöshetskassorna en andel av förvaltningskostnaderna enligt 26 § i lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) och utjämning av medlemsavgifter enligt 19 a § i samma lag.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden svarar även för betalningen till Pensionsskyddscentralen av den försäkringsavgift som avses i 182 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och betalningen till statens pensionsfond av den avgift för arbetslöshets- och utbildningsperioder som avses i 133 § i lagen om statens pensioner (1296/2006) och betalningen av det belopp som avses i 31 § i lönegarantilagen (866/1998) och 29 § i lagen om

lönegaranti för sjömän (1108/2000). Arbetslöshetsförsäkringsfonden finansierar dessutom vuxenutbildningsstödet förtjänst del och de förvaltningsutgifter som avses i lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), och de förvaltningskostnader och yrkesexamensstipendium i fråga om andra personer än personer i statliga tjänste- eller anställningsförhållanden som avses i lagen om Utbildningsfonden (1306/2002). I 23 § i finansieringslagen föreskrivs att arbetslöshetsförsäkringsfonden redovisar intäkten av löntagares influtna arbetslöshetsförsäkringspremie till Folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa ett belopp, som i genomsnitt motsvarar löntagares andel av det belopp som flyter in från arbetslöshetsförsäkringspremierna för löntagare som inte hör till arbetslöshetskassorna.

1.2 Konjunkturbuffert

För att trygga arbetslöshetsförsäkringsfondens likviditet och balansera ändringar i arbetslöshetsförsäkringspremierna till följd av prognostiserbara nationalekonomiska konjunkturfluktuationer har fonden en konjunkturbuffert. Buffertens maximibelopp har fastställts till ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 3,6 procentenheter. Fonden kan också ha motsvarande belopp i skuld. Fonden kan ta lån vid allvarliga ekonomiska störningar, om den inte ens med konjunkturbuffertens hjälp kan täcka sina utgifter. Fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremien får inte heller under en lågkonjunktur, till andra delar än inom ramen för det underskott i fonden som är möjligt enligt lagen, grunda sig på att förmånerna finansieras genom lån. I början på 2010 fanns det i konjunkturbufferten 588 miljoner euro i tillgångar. Buffertens maximistorlek beräknas vara 1 053 miljoner euro 2010.

1.3 Finansieringen av tilläggsdagar

Genom de lagändringar som trädde i kraft 2003 slopades systemet med arbetslöshets-

pension och i stället för arbetslöshetspension började arbetslöshetsdagpenning, dvs. så kallade tilläggsdagar, betalas till äldre långtidsarbetslösa. Detta uppskattades innebära att i fråga om personer födda 1950 eller senare kommer utgifterna för tilläggsdagar att stiga. Det bedömdes att utgifterna kommer att stiga tidigast från och med 2011. För att arbetslöshetskassornas kostnadsansvar för finansieringen av tilläggsdagar inte ska öka, fogas till lagen en bestämmelse enligt vilken kassornas andel av finansieringen av tilläggsdagar justeras vid ingången av 2011. Tilläggsdagens finansieringsandel justeras särskilt för övergångstiden 2011-2014 genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet och efter detta på nytt för att gälla från och med 2015.

1.4 Arbetslöshetsförsäkringspremier

Arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremier och med intäkterna från placeringar som görs med premierna samt vid behov med lån. Enligt 2 § i finansieringslagen ska arbetsgivaren betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetstagaren löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Premierna ska bestämmas så att fonden kan klara av finansieringen av de arbetslöshetsförmåner och övriga lagstadgade utgifter som den ansvarar för. Enligt 12 § 1 mom. i finansieringslagen är en arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) är skyldig att försäkra sina arbetstagare, förpliktad att betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie. Statens affärsverk, på vilka lagen om statens affärsverk (627/1987) tillämpas, har i tillämpliga delar även betalningsskyldighet. I 15 § i finansieringslagen föreskrivs om löntagares premiebetalningsskyldighet. I paragrafen anges att personer i arbets- eller tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande vilka berörs av obligatoriskt olycksfallsskydd som ordnas av arbetsgivaren eller som bestäms enligt lagen om olycksfallsersättning för statstjänstemän (449/1990) och som avses i lagen om olycksfallsförsäkring, är skyldiga att betala löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

I 18 § 1 mom. i finansieringslagen anges att löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie

för 2008 är 0,34 procent av lönen. Enligt lagen är arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie graderad enligt det lönebelopp som arbetsgivaren betalar så att den år 2008 är 0,7 procent av lönen för ett lönebelopp upp till 1,5 miljoner euro och 2,9 procent för den överskjutande delen av lönebeloppet. Ändringen i arbetslöshetsförsäkringspremierna har samband med att fondens finansieringsbehov ändras till följd av variationer i arbetslöshetsgraden. När premierna fastställs beaktas inte de ändringar i finansieringsbehovet som föranleds av variationer i arbetslöshetsgraden till den del konjunkturbufferen understiger det maximibelopp som fastställts. Arbetsgivarnas och löntagarnas andel av finansieringen av förmånerna har i lagen fastställts så att ändringarna i arbetslöshetsförsäkringspremierna fördelas jämnt mellan arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

I 18 § 3 mom. i finansieringslagen anges att arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie ska graderas så att premien för ett lönebelopp upp till 1,5 miljoner euro fastställs till en fjärdedel uttryckt i fulla hundraedels procent av premien avrundat till närmaste fem hundraedelar för den del av lönebeloppet som överstiger 1,5 miljoner euro. Enligt lagen ska ändringarna i premierna fördelas jämnt mellan arbetsgivares genomsnittliga premie och löntagares premie upp till det att arbetsgivares genomsnittliga försäkringspremie och löntagares försäkringspremie sammantagna utgör två procent av lönerna. Enligt 18 § 3 mom. i finansieringslagen föreskrivs att om arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie sammantagna är mindre än två procent, ska löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie fastställas till 15 procent av det sammanlagda premiebelopp som avses ovan. Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie kan dock inte bestämmas till högre belopp än det som bestämts för det föregående året, om arbetslöshetsförsäkringspremiernas sammanlagda belopp sjunker under det belopp som bestämts för det föregående året.

Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäk-

ringspremie fastställs enligt 18 § 4 mom. i finansieringslagen årligen på förhand på ansökan av arbetslöshetsförsäkringsfonden genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Enligt 26 c § i finansieringslagen justeras dessutom de gränser för lönebelopp som utgör betalningsgrund årligen med den lönekoeficient som anges i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Storleken på statens affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie fastställs enligt 18 § 5 mom. i finansieringslagen genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

År 2010 är löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie 0,40 procent av lönen. Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie är 0,75 procent av lönebeloppet för ett belopp upp till 1 846 500 euro och 2,95 procent för den överskjutande delen av lönebeloppet. Arbetsgivares genomsnittliga premie beräknas vara 2,12 procent. Statens affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie är 0,75 procent av de lönebelopp som affärsverken betalat för

affärsverksamheten och som avses i 13 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996). Detta gäller för ett lönebelopp upp till 1 846 500 euro och premien för den överskjutande delen är 1,90 procent.

2 Bedömning av nuläget

Konjunkturbufferten som föreskrivs i finansieringslagen har i praktiken visat sig vara för liten. Den har överstigit sitt maximibelopp åren 2001—2003 och 2007—2008. Överskridningen av maximibeloppet har i sin tur lett till att premierna har sänkts onödigt kraftigt. Delvis på grund av detta, men även på grund av lagens struktur, har arbetslöshetsförsäkringspremiernas stabilitet, vilket är avsikten med konjunkturbufferten, inte alltid uppnåtts på önskvärt sätt. Det faktum att premien dock har varit relativt stabil kan delvis förklaras med att lagen har tolkats i enlighet med sitt syfte och att maximibeloppet för buffertens tillgångar har överskridits.

Arbetslöshetsförsäkringspremierna åren 1998—2010

	Löntagares premie	Arbetsgivares genomsnittliga premie	Premien totalt
1998	1,40 %	3,00 %	4,40 %
1999	1,35 %	2,99 %	4,34 %
2000	1,00 %	2,57 %	3,57 %
2001	0,70 %	2,39 %	3,09 %
2002	0,40 %	2,11 %	2,51 %
2003	0,20 %	1,92 %	2,12 %
2004	0,25 %	1,93 %	2,18 %
2005	0,50 %	2,18 %	2,68 %
2006	0,58 %	2,29 %	2,87 %
2007	0,58 %	2,29 %	2,87 %
2008	0,34 %	2,06 %	2,40 %
2009	0,20 %	1,92 %	2,12 %
2010	0,40 %	2,12 %	2,52 %

Dessutom har buffertens maximistorlek tolkats begränsa maximibeloppet för konjunkturbuffertens skuld. På grund av detta förband sig staten i oktober 2009 att finansiera arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter till den del maximibeloppet för konjunkturbuffertens skuld överskreds 2010. Bestämmelserna i finansieringslagen, som stiftades 1998, om konjunkturbufferten och om fast-

ställandet av premierna utarbetades i samband med att lagförslaget behandlades i riksdagen. Av denna orsak är regeringens proposition som gäller denna lag inte till någon större hjälp vid tolkningen av bestämmelserna. Detta framgick tydligt när behovet att höja arbetslöshetsförsäkringspremierna för 2010 reddes ut hösten 2009 i förhandlingarna mellan regeringen och arbetsmarknadsorga-

nisationerna. Eftersom det fanns olika åsikter om hur finansieringslagen borde tolkas, begärdes ett utlåtande om ärendet av justitiekanslersämbetet. Utlåtandet förtydligade problemet under behandling, men visade även att olika parter inte har en gemensam syn på hur lagen ska tolkas. Det är särskilt viktigt att lagen är entydig när det gäller arbetslöshetsförsäkringspremien redan av den orsaken att det är fråga om en skatt. Av denna orsak ska bestämmelserna i lagen vara exakta så att de tillämpande myndigheterna har bunden prövning när de fastställer arbetslöshetsförsäkringspremien. Dessutom borde fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremierna av praktiska orsaker inte få fördröjas. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer arbetslöshetsförsäkringspremierna årligen på förhand på ansökan av arbetslöshetsförsäkringsfonden. Denna ansökan ska göras inom oktober. Premierna ska fastställas så snabbt som möjligt efter detta, eftersom arbetslöshetsförsäkringspremiens belopp påverkar beskattningens och flera sociala förmånens belopp. Även därför är det viktigt att alla principer för fastställande av premien är tydliga.

Det är betydligt svårare att dimensionera arbetslöshetsförsäkringspremien rätt än att göra det för t.ex. sjukförsäkringspremien enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004). Detta beror för det första på att ändringarna av antalet sysselsatta och arbetslösa är betydligt svårare att förutspå än ändringarna av de utgifter som täcks med sjukförsäkringspremier. Dessutom sker dessa ändringar mycket snabbare och är större. En annan kännetecknande egenskap för arbetslöshetsförsäkringen är att ändringar av antalet arbetslösa samtidigt påverkar både utgifterna och inkomsterna. När arbetslösheten växer, så ökar arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter och samtidigt minskar premieinkomsterna. Om däremot sysselsättningen för sin del ökar, minskar utgifterna och inkomsterna ökar. Detta innebär en särskild utmaning när det gäller att fastställa premierna och förutsätter att prövning kan användas i större utsträckning än för närvarande när arbetslöshetsförsäkringspremierna fastställs.

Den andel utgifterna för tilläggsdagpenning utgör av arbetslöshetskassornas förmånsut-

gifter beräknas öka endast lite från den andel som de i genomsnitt utgjorde åren 2002—2006. Denna beräkning grundar sig på ett antagande enligt vilket det från varje åldersklass kommer en lika stor andel till tilläggsdagarna som under tidigare år. På denna grund skulle arbetslöshetskassornas andel av finansieringen av tilläggsdagar behöva ändras från 5,5 procent till 4,46 procent. Ändringen är dock onödig, eftersom den sänkande effekt den skulle ha på arbetslöshetskassornas kostnader under tiden mellan 2011 och 2014 sammanlagt uppgår till under 100 000 euro per år. Dessutom skulle ändringen göra systemet mera invecklat och orsaka betydande administrativa kostnader. Genom den lagändring som trädde i kraft vid ingången av 2010 höjdes åldern för när rätten till tilläggsdagar börjar från 59 år till 60 år. Ändringen gäller dem som är födda år 1955 eller senare. Detta medför att arbetslöshetsförmånerna som betalas för tilläggsdagar sänks, och att finansieringsandelarna troligen inte heller behöver ändras efter 2014. Behovet av ändring bedöms före utgången av 2014.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att förstärka arbetslöshetsförsäkringsfondens ekonomiska hållbarhet, förbättra konjunkturbuffertens funktionalitet och trygga arbetslöshetsförsäkringspremiernas stabilitet och en skälig nivå på dem.

Det föreslås att maximistorleken på arbetslöshetsförsäkringsfondens konjunkturbuffert ökas. Konjunkturbuffertens maximibelopp höjs från ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 3,6 procentenheter till ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 5,0 procentenheter. Detta gör att premierna blir stabilare, eftersom buffertens maximibelopp inte uppfylls snabbt och premierna då inte heller behöver ändras lika ofta som under den gällande lagens giltighetstid. Samtidigt konstateras det klart och tydligt att premierna inte får fastställas till så höga eller låga belopp att buffertens maximibelopp överskrids enligt finansministeriets beräkningar som finns till-

gängliga när premierna fastställs. För att trygga en stabil kostnadsutveckling när det gäller arbetslöshetsförsäkringspremierna ska det dock vara möjligt att en gång under en treårsperiod fastställa premierna till sådana belopp att de enligt prognoserna leder till att bufferten överskrids. Med detta strävar man efter att premierna inte ska behöva sänkas eller att de inte ska sänkas för mycket i en situation där en ekonomisk recession är inom synhåll.

Definitionen av konjunkturbufferten ändras även så att principerna för användningen av bufferten blir tydligare. Användningen av konjunkturbufferten ska inom begränsningarna i lagen kunna prövas av arbetslöshetsförsäkringsfonden. Målet med konjunkturbufferten är att trygga premiernas stabilitet och finansieringen av arbetslöshetsförmånerna. Ansökningar som gäller arbetslöshetsförsäkringspremier ska grunda sig på denna målsättning. De tillgångar och skulder som finns i konjunkturbufferten ska behandlas på samma sätt. Skuldbeloppet får överstiga buffertens maximibelopp, om det enligt finansministeriets prognoser som funnits tillgängliga när premierna fastställts har förutsetts bli högst lika stort som buffertens maximibelopp. Detta säkerställer att finansieringen av arbetslöshetsförmånerna trots detta kan skötas genom låntagning, om man under mycket exceptionella förhållanden skuldsätts på ett oväntat sätt.

Det föreslås att grunderna för fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremierna ändras så att det i lagen föreskrivs om de gränser inom vilka arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp får fastställas genom förordning av statsrådet. I propositionen föreslås att om löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivares genomsnittliga premie sammantagna understiger 1,50 procent eller överstiger 3,30 procent, ska premieprocent-satsen fastställas genom lag. En motsvarande bestämmelse finns i 18 kap. 23 § i sjukförsäkringslagen och enligt den utfärdas bestämmelser om sjukförsäkringens sjukvårdspremie genom förordning, om dess belopp inte understiger 1,18 procent eller överstiger 1,48 procent. Tillsammans möjliggör de föreslagna ändringarna i grunderna för fastställande av premien och i konjunkturbufferten

att premien kan fastställas till en nivå där behoven att ändra den är så obetydliga som möjligt. Arbetslöshetsförsäkringsfondens resultat för 2010 uppvisar en klar förlust och därför stiger arbetslöshetsförsäkringspremierna under de närmaste åren till en högre nivå än vad som är ett jämviktstillstånd för en längre tid. Detta är dock nödvändigt, eftersom det i konjunkturbufferten i normala fall ska finnas så mycket tillgångar att en kortvarig ekonomisk recession inte medför att arbetslöshetsförsäkringspremierna stiger, utan att ett eventuellt underskott kan täckas med de tillgångar som finns i bufferten. Till följd av en kraftig recession ska arbetslöshetsförsäkringsfondens konjunkturbuffert uppvisa underskott, dvs. arbetslöshetsförsäkringsfonden blir tvungen att ta lån, om arbetslöshetsförsäkringspremierna höjs måttfullt. Stabilitet i fråga om premierna är på grund av utgångssituationen inte möjligt att uppnå särskilt snabbt, utan först på längre sikt när tillräckligt med tillgångar flutit in till arbetslöshetsförsäkringsfondens konjunkturbuffert.

I propositionen föreslås att regleringen av minimibeloppet för löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie förenklas genom att föreskriva att det är 0,10 procent.

Det föreslås ytterligare att 4 a § i lagen ändras så att finansieringsandelarna för tilläggsdagar inte ändras för åren 2011—2014.

4 Propositionens konsekvenser

Genom propositionen utvidgas konjunkturbufferten och prövningsrätt fogas till fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremierna. Tillsammans förbättrar dessa ändringar möjligheterna att hålla arbetslöshetsförsäkringspremierna stabil och nivån på den skälig. Detta förbättrar möjligheterna att minska konjunkturfluktuationernas inverkan på samhället. Propositionen har på längre sikt ingen inverkan på premiernas storlek, eftersom arbetslöshetsförsäkringspremier samlas in för att finansiera de förmåner som föreskrivs i lagen.

Storleken på arbetslöshetsförsäkringspremierna inverkar direkt på lönekostnaderna och löntagarnas köpkraft. Dessutom inverkar

de på statens och kommunernas skatteintäkter, eftersom de dras av från skattepliktig inkomst. Arbetslöshetsförsäkringspremierna har betydelse även när det gäller de sociala förmånerna, eftersom premierna minskar de inkomster som ligger till grund för en förmån. En stabil premie förbättrar förutsägbarheten och har för sin del en dämpande effekt på konjunkturer.

Finansieringen av arbetslöshetsförmåner tryggas bättre än hittills i och med att konjunkturbufferten utvidgas och att definitionen av den ändras så att bufferten inte begränsar låntagning i en situation där konjunkturbufferten överskrids till följd av ändringar som skett efter att premien fastställts.

5 Beredningen av propositionen

Regeringen och arbetsmarknadsorganisationerna avtalade förra hösten om att de fortsätter att bereda en ändring av lagstiftningen om finansiering av utkomstskydd för arbetslösa med målsättning att utvidga arbetslöshetsförsäkringsfondens konjunkturbuffert så att bufferten bättre än hittills tryggar arbetslöshetsförsäkringspremiernas stabilitet och upprätthållande av en skälig nivå på dem.

Regeringen och arbetsmarknadsorganisationerna beslutade den 11 mars 2010 om en fortsatt beredning för att utarbeta ett program

för hållbar ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Med tanke på beredningsarbetet tillsattes sex arbetsgrupper och en av dessa fick arbetslöshetsförsäkringsfondens ekonomi som uppgift.

Arbetsgruppens uppgift bestod i att utarbeta ett förslag till ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner. Avsikten med ändringarna är att förstärka arbetslöshetsförsäkringsfondens ekonomiska hållbarhet, förbättra konjunkturbuffertens funktionalitet och trygga arbetslöshetsförsäkringspremiernas stabilitet och en skälig nivå på dem. I gruppen fanns representanter från social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, Finlands näringsliv rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf och AKAVA ry. I arbetsgruppens arbete deltog dessutom representanter från arbetslöshetsförsäkringsfonden.

Det har inte begärts några skriftliga utlåtanden om propositionen, eftersom den har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med finansministeriet, de centrala arbetsmarknadsorganisationerna och arbetslöshetsförsäkringsfonden. De förslag som ingår i propositionen är av teknisk natur och alla de aktörer man skulle ha begärt utlåtanden av har deltagit i beredningen av förslagen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

3 §. Konjunkturbuffert. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs om en konjunkturbuffert. Det föreslås att två ändringar görs i fråga om konjunkturbufferten: det föreslås att konjunkturbuffertens maximibelopp höjs och att definitionen av bufferten ändras så att tillgångarna och skulderna i bufferten behandlas på samma sätt.

Enligt förslaget ska konjunkturbuffertens maximibelopp höjs från ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 3,6 procentenheter till ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 5,0 procentenheter. Genom att höja konjunkturbuffertens maximibelopp strävar man efter att minska behovet att ändra arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp och således efter en så stabil premienivå som möjligt. Arbetslöshetsförsäkringspremierna måste sänkas 2009, eftersom buffertens maximistorlek hade överskridit maximibeloppet enligt lagen. Detta ledde för sin del till att premien behövde höjas 2010 och 2011. Enligt prognoserna finns det i konjunkturbufferten vid utgången av 2010 ungefär 100 miljoner euro i tillgångar.

När arbetslöshetsförsäkringspremierna för följande år fastställs, finns också vid utgången av samma år endast en prognos om buffertens storlek tillgänglig. Även buffertens maximistorlek kan fastställas först på basis av de utgifter som anvisats i bokföringen och den slutliga arbetslöshetsgraden som man känner till vid utgången av året i fråga. När det gäller arbetslöshetsgraden för följande år finns det en prognos tillgänglig, men när det gäller intäkter och utgifter kan endast uppskattningar anges. Arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter ändras exceptionellt mycket, eftersom utgifterna för arbetslöshetsdagpenningar ökar och intäkterna från arbetslöshets-

försäkringspremierna sjunker när arbetslösheten tilltar. Att sysselsättningen förbättras innebär för sin del att samtidigt som utgifterna för arbetslöshetsdagpenningar minskar så ökar intäkterna från arbetslöshetsförsäkringspremierna. Av denna orsak kan arbetslöshetsförsäkringspremier inte med säkerhet dimensioneras på förhand så att bufferten vid utgången av följande år skulle uppgå till högst exakt det maximibelopp som anges i lagen. Därför baserar sig buffertens maximibelopp på en prognos, och maximibeloppet får de facto överstiga maximibeloppet enligt lagen, om förhållandena ändras efter att prognosen gjorts. Prognoserna om buffertens storlek och budget ska vara motiverade. Finansministeriets uppskattningar används som utgångspunkt. När arbetslöshetsförsäkringspremierna fastställs får konjunkturbufferten enligt prognosen inte överstiga sitt maximibelopp enligt lagen. Finansministeriets prognoser ska användas uteslutande för att bedöma om bufferten överstiger maximibeloppet. Om konjunkturbufferten inte överskrider, får arbetslöshetsförsäkringsfonden använda också andra prognoser som grund för sin ansökan om arbetslöshetsförsäkringspremier.

Syftet med konjunkturbufferten är att arbetslöshetspremierna ska vara stabila oberoende av konjunkturer. Avsikten är att dämpa arbetslöshetsförsäkringspremiernas fluktuationer i samband med konjunkturer. Under högkonjunkturer i ekonomin samlas tillgångar i konjunkturbufferten och på motsvarande sätt avvecklas bufferten under lågkonjunkturer i ekonomin. Man börjar samla medel i bufferten när arbetslösheten och förmånsutgifterna minskar så pass att det är möjligt. Målet med konjunkturbufferten är att under toppen på en högkonjunktur uppgår tillgångarna i bufferten nästan till maximibeloppet. På så sätt behöver premien inte ändras när

arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter växer och intäkterna från försäkringspremierna minskar. Tillgångarna ska dock vara så mycket mindre än maximibeloppet att inte heller en ekonomisk utveckling som är bättre än väntat genast medför att premierna sänks. I ideala fall är premien stabil och behöver inte ändras årligen. Det ska även finnas så mycket tillgångar att arbetslöshetsförsäkringsfonden endast i exceptionella fall blir tvungen att ta lån.

Uppnåendet av stabilitet försvåras av att det enligt prognoserna inte finns några tillgångar i konjunkturbufferten vid utgången av 2010, och genom måttfulla höjningar av premien skuldsätter sig arbetslöshetsförsäkringsfonden 2011. På grund av detta bör arbetslöshetsförsäkringspremierna under de närmaste åren vara lite högre än vad dess stabila nivå är enligt finansministeriets prognoser, så att man kan samla in tillräckligt med tillgångar i bufferten med tanke på nästa recession.

Enligt gällande lag kan arbetslöshetsförsäkringsfonden under en lågkonjunktur ha ett underskott som motsvarar en arbetslöshetsgrad på högst 3,6 procentenheter. Denna bestämmelse har tolkats så att den anger en sådan maximigräns för skulder som inte får överskridas. Om denna gräns överskrids kan det leda till att arbetslöshetsförsäkringspremierna måste höjas kraftigt vid en lågkonjunktur så att de ökade utgifterna kan täckas och ytterligare skyldsättning förhindras. Med tanke på arbetslöshetsförsäkringspremiernas stabilitet är det bättre att skuldernas belopp undantagsvis kan överskrida buffertens maximibelopp, om inte bufferten enligt den prognos som använts för att fastställa arbetslöshetsförsäkringspremierna överstiger maximibeloppet. Det föreslås därför att definitionen av konjunkturbufferten ändras så att buffertens maximibelopp begränsar tillgångarna eller skulderna endast när arbetslöshetsförsäkringspremier fastställs.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs om ett undantag från den huvudregel som nämns i 1 mom. och enligt vilken arbetslöshetsförsäkringspremier inte får fastställas till sådana belopp att konjunkturbuffertens maximibelopp överskrids enligt prognoserna. Den gällande lagen har tolkats så att buffertens maximi-

storlek och prognosen om den vid behov har kunnat justeras med perioder på högst tre år i de fall där bufferten måste minskas i och med att maximibeloppet överskrids. Eftersom buffertens maximistorlek ska utvidgas för att bättre motsvara syftet med bufferten, ändras tidigare praxis.

Maximibeloppet för konjunkturbuffertens tillgångar får överskridas i en situation där ekonomin förutspås bli sämre och där det kan beräknas att om premierna hålls oförändrade eller sänks i någon mån leder detta till en jämn utveckling av arbetslöshetsförsäkringspremierna. Detta är exceptionellt och man får förfara på så sätt en gång på tre år. En sådan situation kan uppstå när en högkonjunktur fortsätter längre än beräknat och det flutit in mera tillgångar i konjunkturbufferten än beräknat. Bestämmelsen gör det även möjligt att sänka arbetslöshetsförsäkringspremierna långsammare i en situation där en ekonomisk utveckling som är klart bättre än vad som förutspåtts har lett till att konjunkturbufferten överskridits och den ekonomiska utvecklingen väntas vara positiv även i fortsättningen. Utan denna undantagsbestämmelse skulle man i en sådan situation bli tvungen att sänka konjunkturbuffertens maximibelopp under det följande året och detta kan leda till kraftiga fluktuationer när det gäller premierna.

Paragrafens 3 mom. motsvarar gällande lag. Intäkter som flutit in i form av självrisikopremier avskiljs inte som en särskild fond, men de ska med tanke på tillsynen specificeras i bokföringen. Vid fastställandet av konjunkturbuffertens belopp beaktas en fjärdedel av intäkterna som flutit in under de respektive fyra föregående åren. Resten reserveras för finansieringen av redan påbörjade utgifter för tilläggsdagar och utgifterna för denna finansiering påverkas inte av eventuella ändringar i arbetslöshetsgraden. Därmed kan konjunkturbuffertens maximibelopp jämföras med ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 5,0 procentenheter.

4 a §. Finansiering av tilläggsdagar. Det föreslås att 1 mom. i paragrafen ändras så att arbetslöshetskassornas finansieringsandel av finansieringen av tilläggsdagarna inte ändras åren 2011—2014. Om utgifterna för tilläggsdagar ökar åren 2011—2014 från den andel som de i genomsnitt utgjorde under 2002—

2006, minskas från ingången av 2015 arbetslöshetskassornas finansieringsandel av tilläggsdagarna.

Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande lag.

10 §. *Arbetslöshetsförsäkringsfondens uppgifter.* Paragrafens 3 mom. motsvarar i sak gällande lag. I 3 § i lagen föreslås att begreppet "underskott" slopas i anslutning till konjunkturbufferten. Därför föreslås det även att begreppen "skulder" och "tillgångar" används på motsvarande sätt.

18 §. *Arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp.* Paragrafens 1 mom. motsvarar gällande lag i övrigt, men arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp har ändrats så att de motsvarar beloppen av de premier som ska tillämpas för 2010. Gränsen för lönebeloppen är beräknad enligt 2004 års nivå och om justering av den med en lönekoeficient föreskrivs i 26 c § i lagen.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs om de inbördes förhållandena mellan löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie samt om förhållandet mellan arbetsgivares lägre och högre arbetslöshetsförsäkringspremie. Bestämmelsen motsvarar gällande lag förutom i fråga om löntagares minimipremie. Det har ansetts viktigt att löntagarna har kvar arbetslöshetsförsäkringspremierna, även om den enligt huvudregeln slopas när premierna sänks lika mycket. I stället för den gällande regleringen föreslås det att bestämmelsen förenklas så att minimipremiens belopp, som föreslås vara 0,10 procent, tas in direkt i lagen. När arbetslöshetsförsäkringspremierna fastställs beräknas alltid den faktiska premien, eftersom ändringarna i premierna fördelas jämnt mellan arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Om löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie blir mindre än 0,10 procent, är premien dock 0,10 procent av lönen.

I 3 mom. i paragrafen föreslås att ett nytt regleringssätt tas i bruk på basis av vilket arbetslöshetsförsäkringspremierna årligen fastställs. Förfarandet motsvarar det förfarande för justering av sjukvårdspremien som föreskrivs i 18 kap. 23 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004). Premieprocentsatsen för sjuk-

vårdspremien kan genom förordning av statsrådet bestämmas till mellan 1,18 och 1,48 procent. Det föreslås att arbetslöshetsförsäkringspremiens fluktuationsutrymme är större än sjukvårdspremiens, eftersom premiens tillräcklighet är betydligt svårare att bedöma vid arbetslöshetsförsäkringen. Ändringar i sysselsättningsläget påverkar samtidigt både utgifterna och inkomsterna. Att arbetslösheten ökar innebär att utgifterna växer och att intäkterna från arbetslöshetsförsäkringspremierna minskar. I fråga om sjukvårdspremien förekommer inte motsvarande fluktuationer utan utgifterna och inkomsterna kan förutsägas relativt exakt. I bestämmelsen föreslås att, om löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie sammantagna är minst 1,50 procent och högst 3,30 procent, får arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp fastställas genom förordning av statsrådet. Om premiernas sammanlagda belopp är högre eller lägre än detta, ska de fastställas genom lag. Jämfört med gällande lag ger den föreslagna ändringen arbetslöshetsförsäkringsfonden större prövningsrätt med avseende på premierna, tryggar bättre premiernas stabilitet och gör lagstiftningen tydligare.

Paragrafens 4 mom. motsvarar gällande lag med undantag av att storleken på statens afärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie fastställs genom förordning av statsrådet i stället för genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Ändringen beror på att även den egentliga arbetslöshetsförsäkringspremien fastställs genom förordning av statsrådet.

24 §. *Betalningsskyldighet.* Det föreslås att hänvisningen till tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa i 1 mom. 1 punkten i paragrafen preciseras. Ändringen är teknisk och beror på den ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som trädde i kraft vid ingången av 2010. I övrigt motsvarar paragrafen gällande lag.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås trädas i kraft i november 2010. Arbetslöshetsförsäkringsfonden bör inom oktober göra en ansökan om faststäl-

lande av arbetslöshetsförsäkringspremien till social- och hälsovårdsministeriet. Det är nödvändigt att efter detta snabbt fastställa arbetslöshetsförsäkringspremiens belopp, eftersom arbetslöshetsförsäkringspremiens belopp inverkar på beräkningen av förskottsinnehållningen av skatt och de sociala förmånerna. För att statsrådet ska kunna fastställa de på grunderna i förslaget definierade arbetslöshetsförsäkringspremierna för 2011, ska lagen gälla i november 2010.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås att grunderna för fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremien ändras så att arbetslöshetsförsäkringspremiens belopp får fastställas genom förordning av statsrådet, om premiens belopp hålls inom gränsen för det fluktuationsutrymme som föreskrivs i lagen. Den föreslagna ändringen ökar myndigheternas prövningsrätt, men ger samtidigt bättre förutsättningar än i gällande lag för en stabil utveckling av arbetslöshetsförsäkringspremien. Enligt gällande lag fastställs arbetslöshetsförsäkringspremien utifrån bestämmelserna i finansieringslagen och när premien fastställs förekommer ingen prövning. Av denna orsak har premien kunnat fastställas genom social- och hälsovårdsministeriets förordning som utfärdas årligen. Med tanke på lagstiftningsordningen är 81 § 1 mom. i grundlagen betydande. Enligt detta moment bestäms om statsskatt genom lag, som ska innehålla bestämmelser om grunderna för skattens storlek samt om de skattskyldigas rättsskydd. Arbetslöshetsförsäkringspremien har av hävd i konstitutionellt hänseende ansetts vara en skatt till sin natur. Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis bör bestämmelserna också vara exakta så att de tillämpande myndigheterna har bunden prövning när det gäller att fastställa skatten (GrUU 18/1998 rd och GrUU 17/2007 rd).

Trots att det i propositionen föreslås att prövningsrätt fogas till fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremien, är prövningsrätten dock bunden. Genom arbetslöshetsförsäkringspremierna finansieras de förmåner som nämns i 1 § i finansieringslagen. I 2 § i

finansieringslagen föreskrivs om en princip som gäller fastställandet av premierna och enligt vilken premierna ska bestämmas så att arbetslöshetsförsäkringsfonden kan klara av finansieringen av de arbetslöshetsförmåner och det vuxenutbildningsstöd som den ansvarar för samt överföringarna av betalningsandelar enligt 23 och 24 § i finansieringslagen. Prövningsrätten hänför sig således till hur mycket arbetslöshetsförsäkringsfonden använder konjunkturbufferten för att hålla arbetslöshetsförsäkringspremien stabil. Efter som arbetslöshetsförsäkringspremierna i första hand används för att täcka arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter, är det möjligt att med en premie som är högre än detta öka tillgångarna i konjunkturbufferten. På motsvarande sätt kan man med premier som är mindre än utgifterna avveckla fonden eller vid behov skuldsätta sig. Denna prövning begränsar konjunkturbuffertens maximibelopp och det fluktuationsutrymme som föreslagits för storleken på arbetslöshetsförsäkringspremien. Om premien avviker från detta fluktuationsutrymme ska den fastställas genom lag.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 20/2008 rd om regeringens proposition som gäller ändring av sjukförsäkringslagen (RP 73/2008) konstaterat att andra bestämmelser i sjukförsäkringslagen i betydande grad begränsar förordningsutfärdarens prövningsrätt. Grundlagsutskottet menar att förordningsutfärdarens prövningsrätt i ett sådant sammanhang blivit tillräckligt bunden av bestämmelserna på lagnivå och att förslaget inte på grund av det inverkan på behandlingsordningen för lagförslaget. I konstitutionellt hänseende påpekade utskottet dock att det anser att ett betydligt bättre alternativ är att man tar in en grundläggande bestämmelse i lagen som i siffror anger ett relativt snävt fluktuationsutrymme inom ramen för vilket storleken på sjukförsäkringens sjukvårdspremie, som bestäms utifrån andra bestämmelser i lagen, får ändras genom förordning av statsrådet.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande ansett att det inte är lämpligt att ge förordningsutfärdaren rätt att ändra en lag ens genom ett mycket exakt avgränsat bemyndigande, om det inte finns särskilda och tungt

vägande skäl till detta. Enligt utskottet kan t.ex. en lagbestämmelse som gäller penningbelopp och som behöver ändras exceptionellt ofta utgöra ett sådant skäl.

Arbetslöshetsförsäkringspremien fastställs årligen. Beaktandet av ändringar i den ekonomiska situationen förutsätter att premierna fastställs på basis av de senaste uppgifter som finns tillgängliga. En förordning av statsrådet lämpar sig bättre än en lag när det gäller denna typ av snabba beredningar och årligen återkommande fastställande av premieprocentsatser. Reglering genom förordning eliminerar de problem med tidtabeller som hänför sig till fastställande av premie-

procentsatsen. Med tanke på att bl.a. sjukförsäkringspremierna föreskrivs genom förordning är det viktigt att storleken på arbetslöshetsförsäkringspremien kan fastställas inom samma tidtabell.

Regeringen anser att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Med beaktande av arbetslöshetsförsäkringspremiens karaktär anses det emellertid nödvändigt att ett utlåtande om propositionen begärs av riksdagens grundlagsutskott.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 3 och 4 a §, 10 § 3 mom., 18 § och 24 § 1 mom.,
sådana de lyder, 3 och 4 a § i lag 1301/2002, 10 § 3 mom. i lag 910/2008 samt 18 § och 24 § 1 mom. i lag 1352/2007, som följer:

3 §

Konjunkturbuffert

För att trygga likviditeten och balansera ändringar i arbetslöshetsförsäkringspremierna till följd av prognostiserbara nationalekonomiska konjunkturfluktuationer har arbetslöshetsförsäkringsfonden en konjunkturbuffert, som utgör skillnaden mellan fondens tillgångar och skulder. Vid fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremierna kan prognosen om maximibeloppet för fondens tillgångar och skulder uppgå till högst ett be-

lopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 5,0 procentenheter.

Trots vad som i 1 mom. föreskrivs om konjunkturbuffertens maximibelopp kan arbetslöshetsförsäkringspremierna för att trygga en jämn betalningsutveckling en gång under tre år fastställas så att maximibeloppet för buffertens tillgångar enligt prognosen överskrids. I dessa fall får arbetslöshetsförsäkringspremierna dock inte fastställas till ett högre belopp än premierna för föregående år.

Vid fastställandet av konjunkturbuffertens belopp beaktas de från självriskpremierna inlutna medlen så att de fördelas jämnt mellan

de fyra år som följer efter det år då självriskpremierna redovisats.

4 a §

Finansiering av tilläggsdagar

Om den andel som utgifterna för tilläggsdagar utgör av arbetslöshetskassornas förmansutgifter från och med 2015 växer från den andel som de i genomsnitt utgjorde under 2002—2006, minskas arbetslöshetskassornas andel av tilläggsdagarnas finansiering med denna relativa andel.

Arbetslöshetskassans och arbetslöshetsförsäkringsfondens procentandelar bestäms genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet på de grunder som nämns i 1 mom.

10 §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens uppgifter

Arbetslöshetsförsäkringsfonden har rätt att ta lån för att fullgöra sina förpliktelser. Om arbetslöshetsförsäkringsfondens skulder överstiger dess tillgångar, har statsrådet rätt att utan krav på motsäkerhet, ställa statlig proprieborgen som säkerhet för betalningen av de lån som fonden tagit och för uppfyllande av lånevillkoren. Statsrådet får ställa villkor för den borgen det ställt. Arbetslöshetsförsäkringsfonden får med Finansinspektionens samtycke ta lån i syfte att trygga sin likviditet.

18 §

Arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp

Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för 2010 är 0,40 procent av lönen. Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie är graderad enligt det lönebelopp som arbetsgivaren betalar så att den år 2010 är 0,75 procent av lönen för ett lönebelopp upp till 1,5 miljoner euro och 2,95 procent för den överskjutande delen av lönebeloppet.

Ändringarna i löntagares och arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremier ska fördelas jämnt mellan arbetsgivares genomsnittli-

ga arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Också självriskpremierna beaktas i arbetsgivarens genomsnittliga premie. Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie ska graderas så att premien för den del av lönebeloppet som inte överstiger 1,5 miljoner euro är en fjärdedel uttryckt i fulla hundraedels procent avrundat till närmaste fem hundraedelsdelar av premien för den del av lönebeloppet som överstiger 1,5 miljoner euro. Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie uppgår dock alltid till minst 0,10 procent av lönen.

Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie fastställs årligen på förhand på ansökan av arbetslöshetsförsäkringsfonden genom förordning av statsrådet. Om löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie sammantagna understiger 1,50 procent eller överstiger 3,30 procent, ska premieprocentsatsen fastställas genom lag.

Storleken på statens affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie fastställs genom förordning av statsrådet.

24 §

Betalningsskyldighet

En i 12 § avsedd arbetsgivare vars lönebelopp som utgör grund för arbetslöshetsförsäkringspremierna under det år som föregår uppsägningsåret samt statens räkenskaps- eller affärsverk vars motsvarande lönebelopp är minst 1,5 miljoner euro är skyldiga att betala självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa, om

1) den arbetslöshet som beror på att anställningsförhållandet har sagts upp fortsätter så att personen i fråga blir berättigad till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 eller 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

2) den rätt till arbetslöshetsdagpenning för en år 1950 eller därefter född person som beror på att anställningsförhållandet sagts upp och som börjat efter uppnådd 60 års ålder fortsätter efter det att personen i fråga har fyllt 63 år eller han eller hon har börjat få ålderspension efter att ha fyllt 62 år och arbets-

Lag

om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 3 och 4 a §, 10 § 3 mom., 18 § och 24 § 1 mom.,
sådana de lyder, 3 och 4 a § i lag 1301/2002, 10 § 3 mom. i lag 910/2008 samt 18 § och 24 § 1 mom. i lag 1352/2007, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Konjunkturbuffert

För att trygga likviditeten och balansera ändringar i arbetslöshetsförsäkringspremierna till följd av prognostiserbara nationalekonomiska konjunkturfluktuationer har arbetslöshetsförsäkringsfonden en konjunkturbuffert, som utgör skillnaden mellan fondens tillgångar och skulder. Vid fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremierna kan prognosen om fondens maximibelopp uppgå till högst ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 3,6 procentenheter. *Vid vikande konjukturer kan arbetslöshetsförsäkringsfonden ha ett underskott som motsvarar samma arbetslöshetsgrad.*

Vid fastställandet av konjunkturbuffertens belopp beaktas de från självriskpremierna influtna medlen så att de fördelas jämnt mellan de fyra år som följer efter det år då självriskpremierna redovisats.

Föreslagen lydelse

3 §

Konjunkturbuffert

För att trygga likviditeten och balansera ändringar i arbetslöshetsförsäkringspremierna till följd av prognostiserbara nationalekonomiska konjunkturfluktuationer har arbetslöshetsförsäkringsfonden en konjunkturbuffert, som utgör skillnaden mellan fondens tillgångar och skulder. Vid fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremierna kan prognosen om maximibeloppet för fondens tillgångar och skulder uppgå till högst ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 5,0 procentenheter.

Trots vad som i 1 mom. föreskrivs om konjunkturbuffertens maximibelopp kan arbetslöshetsförsäkringspremierna för att trygga en jämn betalningsutveckling en gång under tre år fastställas så att maximibeloppet för buffertens tillgångar enligt prognosen överskrids. I dessa fall får arbetslöshetsförsäkringspremierna dock inte fastställas till ett högre belopp än premierna för föregående år.

Vid fastställandet av konjunkturbuffertens belopp beaktas de från självriskpremierna influtna medlen så att de fördelas jämnt mellan de fyra år som följer efter det år då självriskpremierna redovisats.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

4 a §

*Finansiering av tilläggsdagar**Finansiering av tilläggsdagar*

Om andelen av utgifterna för tilläggsdagar av arbetslöshetskassornas förmånsutgifter från och med 2011 växer från den andel som de i genomsnitt utgjorde under 2002—2006, minskas arbetslöshetskassornas andel av tilläggsdagarnas finansiering med denna relativa andel. Arbetslöshetsförsäkringsfondens andel av tilläggsdagarnas finansiering ökas med samma andel. Tilläggsdagarnas finansieringsandelar justeras först för tiden från 2011 till 2014 och därefter särskilt för att gälla från 2015.

Arbetslöshetskassans och arbetslöshetsförsäkringsfondens procentandelar bestäms genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet på de grunder som nämns i 1 mom.

Om den andel som utgifterna för tilläggsdagar utgör av arbetslöshetskassornas förmånsutgifter från och med 2015 växer från den andel som de i genomsnitt utgjorde under 2002—2006, minskas arbetslöshetskassornas andel av tilläggsdagarnas finansiering med denna relativa andel.

Arbetslöshetskassans och arbetslöshetsförsäkringsfondens procentandelar bestäms genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet på de grunder som nämns i 1 mom.

10 §

10 §

*Arbetslöshetsförsäkringsfondens uppgifter**Arbetslöshetsförsäkringsfondens uppgifter*

Arbetslöshetsförsäkringsfonden har rätt att ta lån för fullgörande av sina förpliktelser. Om den i 3 § avsedda konjunkturbufferten uppvisar underskott har statsrådet rätt att utan krav på motsäkerhet, men annars på de villkor det bestämmer, ställa statlig proprieborgen som säkerhet för betalningen av de lån som fonden tagit och för uppfyllande av lånevillkoren. Arbetslöshetsförsäkringsfonden får med Finansinspektionens samtycke ta lån i syfte att trygga sin likviditet.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden har rätt att ta lån för att fullgöra sina förpliktelser. Om *arbetslöshetsförsäkringsfondens skulder* överstiger dess tillgångar, har statsrådet rätt att utan krav på motsäkerhet, ställa statlig proprieborgen som säkerhet för betalningen av de lån som fonden tagit och för uppfyllande av lånevillkoren. *Statsrådet får ställa villkor för den borgen det ställt.* Arbetslöshetsförsäkringsfonden får med Finansinspektionens samtycke ta lån i syfte att trygga sin likviditet.

18 §

18 §

*Arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp**Arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp*

Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för 2008 är 0,34 procent av lönen. Arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie är graderad enligt det lönebelopp som arbetsgivaren betalar så att den år 2008 är 0,7 procent av lönen för ett lönebelopp upp till 1,5 miljoner

Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för 2010 är 0,40 procent av lönen. Arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie är graderad enligt det lönebelopp som arbetsgivaren betalar så att den år 2010 är 0,75 procent av lönen för ett lönebelopp upp till 1,5 miljo-

euro och 2,9 procent för den överskjutande delen av lönebeloppet.

När arbetslöshetsförsäkringspremierna fastställs beaktas inte de förändringar i finansieringsbehovet som föranleds av variationer i arbetslöshetsgraden till den del arbetslöshetsförsäkringsfondens konjunkturbuffert eller underskott understiger det maximibelopp som avses i 3 §.

Ändringarna i löntagares och arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremier ska fastställas så att de fördelar sig jämnt mellan arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Också självriskpremien beaktas i arbetsgivarens genomsnittliga premie. Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie ska graderas så att premien för ett lönebelopp upp till 1,5 miljoner euro fastställs till en fjärdedel uttryckt i fulla hundraedels procent av premien avrundat till närmaste fem hundraedelar för den del av lönebeloppet som överstiger 1,5 miljoner euro. Om arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie sammantagna är mindre än två procent, ska löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie dock fastställas till 15 procent av det ovan angivna sammanlagda premiebeloppet.

Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie fastställs årligen på förhand på ansökan av arbetslöshetsförsäkringsfonden genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Storleken av statens affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie fastställs genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Med avvikelse från vad som bestäms i 3 mom. om minimibeloppet av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie kan löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie inte bestämmas till högre belopp än det som bestämts för det föregående året, om det i 3 mom. avsedda sammanlagda premiebeloppet som utgör jämförelsegrund sjunker under det belopp som bestämts för det föregående året.

ner euro och 2,95 procent för den överskjutande delen av lönebeloppet.

Ändringarna i löntagares och arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremier ska fördela sig jämnt mellan arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Också självriskpremien beaktas i arbetsgivarens genomsnittliga premie. Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie ska graderas så att premien för den del av lönebeloppet som inte överstiger 1,5 miljoner euro är en fjärdedel uttryckt i fulla hundraedels procent avrundat till närmaste fem hundraedelar av premien för den del av lönebeloppet som överstiger 1,5 miljoner euro. *Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie uppgår dock alltid till minst 0,10 procent av lönen.*

Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie fastställs årligen på förhand på ansökan av arbetslöshetsförsäkringsfonden genom förordning av statsrådet. Om löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie sammantagna understiger 1,50 procent eller överstiger 3,30 procent, ska premieprocentsatsen fastställas genom lag.

Storleken på statens affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie fastställs genom förordning av statsrådet.

24 §

Betalningsskyldighet

En i 12 § avsedd arbetsgivare vars lönebelopp som utgör grund för arbetslöshetsförsäkringspremien under det år som föregår uppsägningsåret samt statens räknings- eller affärsverk vars motsvarande lönebelopp är minst 1,5 miljoner euro är skyldiga att betala självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa, om

1) den arbetslöshet som beror på att anställningsförhållandet har sagts upp fortsätter så att personen i fråga blir berättigad till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

2) den rätt till arbetslöshetsdagpenning för en år 1950 eller därefter född person som beror på att anställningsförhållandet sagts upp och som börjat efter uppnådd 60 års ålder fortsätter efter det att personen i fråga har fyllt 63 år eller han eller hon har börjat erhålla ålderspension efter att ha fyllt 62 år och arbetslöshetsdagpenningen har fortsatt ända till övergången till ålderspension.

24 §

Betalningsskyldighet

En i 12 § avsedd arbetsgivare vars lönebelopp som utgör grund för arbetslöshetsförsäkringspremien under det år som föregår uppsägningsåret samt statens räknings- eller affärsverk vars motsvarande lönebelopp är minst 1,5 miljoner euro är skyldiga att betala självriskpremie för utkomstskyddet för arbetslösa, om

1) den arbetslöshet som beror på att anställningsförhållandet har sagts upp fortsätter så att personen i fråga blir berättigad till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 *eller 3 mom.* i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

2) den rätt till arbetslöshetsdagpenning för en år 1950 eller därefter född person som beror på att anställningsförhållandet sagts upp och som börjat efter uppnådd 60 års ålder fortsätter efter det att personen i fråga har fyllt 63 år eller han eller hon har börjat få ålderspension efter att ha fyllt 62 år och arbetslöshetsdagpenningen har fortsatt ända till övergången till ålderspension.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 18 § tillämpas första gången när arbetslöshetsförsäkringspremiens belopp för 2011 fastställs.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.